

Οριστικές αντωνυμίες - Συνθετικά με γεω- και -γειος - Ομόηχα

Όνομα: _____

ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Οριστικές αντωνυμίες είναι οι λέξεις που ορίζουν και ξεχωρίζουν κάτι από ένα άλλο του ίδιου είδους. Οριστικές αντωνυμίες είναι:

α) Το επίθετο **ίδιος**, -α, -ο μαζί με το οριστικό άρθρο **ο, η, το**. Δηλαδή: **ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο, τους ίδιους...**

β) Το επίθετο **μόνος**, -η, -ο χωρίς το άρθρο αλλά μαζί με τη γενική του αδύνατου τύπου της προσωπικής αντωνυμίας **μου, σου, του, της, μας, σας, τους**. Δηλαδή: **μόνος μου, μόνη μου, μόνοι τους ...**

Παραδείγματα: Πηγαίνει στο σχολείο μόνος του. Αυτό το έφτιαξα εγώ ο ίδιος.

1. Βρίσκω και υπογραμμίζω τις οριστικές αντωνυμίες που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:

Ο Αργύρης κάθε πρωί ξεκινάει μόνος του για το σχολείο. Είναι το ίδιο σχολείο που πήγαινε τόσα χρόνια. «Όλο τα ίδια και τα ίδια κάθε μέρα, βαρέθηκα πια.» μουρμουρίζει. Σήμερα όμως συμβαίνει κάτι περίεργο. Μόλις μπαίνει σε εκείνη την ίδια αυλή, βλέπει τους φίλους του μαζεμένους γύρω από ένα κοριτσάκι. «Τι έγινε παιδιά;» τους ρωτάει. «Ήρθε καινούρια μαθήτριά στην τάξη μας από την Τουρκία.» του απαντάνε. «Δεν θα την αφήσουμε στιγμή να νιώσει μόνη της.» λένε θαρρετά στον Αργύρη. Η ίδια, περιτριγυρισμένη από τόσα παιδιά, χαμογελάει ευγενικά, αν και δεν γνωρίζει τις αποφάσεις τους.

2. Συμπληρώνω τα κενά με τις κατάλληλες οριστικές αντωνυμίες:

- Οι θείοι μου ζουν _____ στο χωριό.
- Η Αφροδίτη το έφτιαξε με _____ της τα χέρια.
- Οι φίλες μου είδαν με _____ τους τα μάτια το ατύχημα.
- Ο αδερφός μου είπε την αλήθεια _____.
- Μας επισκέφθηκαν _____ μέρα που γύρισαν από το χωριό.
- Κάνει τις δουλειές του _____.
- Εγώ, _____ θα περιποιηθώ τα λουλούδια.
- Το παιδί κάθεται _____ στο δωμάτιό του.

3. Γράφω δυο προτάσεις που να περιέχουν οριστικές αντωνυμίες:

- _____
- _____

Η λέξη γη όταν ενώνεται με άλλες λέξεις σχηματίζει σύνθετες.

- όταν η λέξη γη είναι α' συνθετικό γίνεται **γεω-** π.χ. **γεώτρηση** (με εξαίρεση κάποιες λέξεις που προέρχονται από τα αρχαία ελληνικά και σχηματίζουν συνθετικά από τη λέξη γαία → γη π.χ. γαιάνθρακας, γαιοκτήμονας)
- όταν είναι β' συνθετικό **-γειος, -γεια, -γειο**. π.χ. υπέργειος

4. Σχηματίζω σύνθετα με τα παρακάτω ζεύγη λέξεων:

• γη + μετρώ → _____	• υπό + γη → _____
• γη + γράφω → _____	• ίσος + γη → _____
• γη + λόγος → _____	• προς + γη → _____
• γη + πόνος → _____	• από + γη → _____

Ομώνυμα ή ομόηχα είναι οι λέξεις που προφέρονται το ίδιο (όμοια) αλλά έχουν διαφορετική σημασία. π.χ. Όλοι αγωνιστήκαμε για τη νίκη της ομάδας μας. Ο κύριος Λευτέρης πλήρωσε το νοίκι.

5. Συμπληρώνω τις παρακάτω προτάσεις με την κατάλληλη ομόηχη λέξη από την παρένθεση:

- Η κλωστή που ράβουμε τα μεταξωτά υφάσματα πρέπει να είναι πολύ _____ (ψηλή, ψιλή)
- Ο κυρ Παντελής είναι _____ εδώ και χρόνια, γιατί η γυναίκα του έχει πεθάνει. (χοίρος, χήρος)
- Η Μαρία όταν μεγαλώσει θέλει να γίνει _____ (κρητικός, κριτικός) κινηματογράφου.
- Έμαθα να _____ (κλείνω, κλίνω) τα ρήματα σε όλους τους χρόνους της Ενεργητικής και Παθητικής φωνής.
- Η _____ (φυλή, φιλί) των Ίνκας είχε ιδρύσει αυτοκρατορία στη νότια Αμερική.
- Ο Γιώργος από πολύ μικρός είχε μάθει να μετρά ως το _____. (χείλια, χίλια)
- Πρέπει να ακούμε τις συμβουλές των γονιών μας γιατί μας αγαπάνε και έχουν μεγαλύτερη _____ (πειρά, πήρα) από εμάς.
- Η _____ (πάλι, πάλη) είναι ένα αρχαίο ολυμπιακό άθλημα, στο οποίο δυο άνδρες πάλευαν και ο δυνατότερος στεφόταν νικητής.